

С. Л. Лондар

доктор економічних наук, професор,
віце-президент, ДННУ «Академія фінансового управління»
Міністерства фінансів України, Київ, Україна
londar@i.ua

УДК 336.226.322

Л. В. Козарезенко

кандидат економічних наук, доцент, докторант,
ДННУ «Академія фінансового управління»
Міністерства фінансів України, Київ, Україна
ljudmila.kozarezhenko@gmail.com

ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ ЗРОСТАННЯ НАДХОДЖЕНЬ З ПДВ ПРИ ВИКОРИСТАННІ МЕХАНІЗМУ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ДОМОГОСПОДАРСТВАМ

Анотація. У статті проаналізовано можливості використання імітаційного моделювання для обґрунтування динаміки зростання надходжень від податку на додану вартість за умови застосування механізму адресної допомоги домогосподарствам за рахунок частини цих надходжень.

Ключові слова: податок на додану вартість, податкове навантаження, адресна соціальна допомога, податкові надходження до бюджету, імітаційне моделювання.

С. Л. Лондарь

доктор экономических наук, профессор, вице-президент, ГУНУ «Академия финансового управления»
Министерства финансов Украины, Киев, Украина

Л. В. Козарезенко

кандидат экономических наук, доцент, докторант, ГУНУ «Академия финансового управления»
Министерства финансов Украины, Киев, Украина

ИМИТАЦИОННОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ДИНАМИКИ РОСТА ПОСТУПЛЕНИЙ ОТ НДС ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ МЕХАНИЗМА АДРЕСНОЙ ПОМОЩИ ДОМОХОЗЯЙСТВАМ

Аннотация. В статье проанализированы возможности использования имитационного моделирования для обоснования динамики роста поступлений от налога на добавленную стоимость при применении механизма адресной помощи домохозяйствам за счет части этих поступлений.

Ключевые слова: налог на добавленную стоимость, налоговая нагрузка, адресная социальная помощь, налоговые поступления в бюджет, имитационное моделирование.

Serhii Londar

D.Sc. (Economics), Professor, Vice-President, The Academy of Financial Management, Kyiv, Ukraine
38-44 Dehtiarivska Str., Kyiv, 04119, Ukraine

Liudmyla Kozarezhenko

PhD (Economics), Associate Professor, D.Sc. (Economics) Degree Seeker, The Academy of Financial Management, Kyiv, Ukraine
38-44 Dehtiarivska Str., Kyiv, 04119, Ukraine

SIMULATION MODELING OF THE DYNAMICS OF VAT REVENUES GROWTH BY USING THE MECHANISM OF TARGETED ASSISTANCE TO HOUSEHOLDS

Abstract. Introduction. Due to the fact that the value-added tax (VAT) in Ukraine has signs of regressive tax, it is largely based at taxation of inelastic goods demand, which makes up a significant portion of the household expenses in the low and middle income countries. Given the high rates of VAT as the tax burden on these households, there is a need to improve the mechanism to VAT in order to reduce the level specified in the tax burden while maintaining fiscal and strengthening enabling functions of VAT. **Purpose.** To research simulation modeling opportunities of dynamics to growth in revenues from VAT by using the mechanism of targeted assistance to the households for a level of human development increase. **Results.** The authors suggest that the reservation in the general fund of the State budget funds received from VAT, for the formation of targeted assistance to the poor, may expand the demand for goods and services in socially important sectors of the economy, to stimulate their investment activity, cause a change in volume of production and sales of goods and services, change the tax base and increase revenue. **Conclusion.** Mechanism of targeted assistance to the households reduces any future tax burden against the backdrop of increasing government revenue and increased household wealth.

Keywords: value-added tax; tax burden; targeted social assistance in tax revenues; simulation modeling.

JEL Classification: C6, H21, H23

Постановка проблеми. В умовах сучасної фінансово-економічної кризи в Україні як науковці, так і практики дедалі частіше наголошують на необхідності реформування податку на додану вартість (ПДВ), зокрема в контексті євроінтеграційних процесів. Українською владою зроблено певні кроки на шляху такого реформування. Наприклад, у Законі України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» [1] передбачено запровадження ПДВ за ставкою 7% на операції з постачання лікарських засобів. Про економічні наслідки цього нововведення гово-

рити поки що передчасно, але варто аналізувати як зміну надходжень до бюджету від ПДВ, так і цінові зміни на ринку фармацевтичних послуг. Щодо останнього окремі експерти стверджують [2], що запровадження ПДВ за ставкою 7% на операції з постачання лікарських засобів призвело до більш істотного, ніж 7%-е, подорожчання ліків. Це пояснюється тим, що виробники формують ціну на фармацевтичному ринку за рівновагою попиту та пропозиції, а відсутність ПДВ розцінюють як додаткові доходи для себе. Введення ПДВ розглядається виробниками як чинник, яким можна пояснити споживачам підвищення

цін і зберегти рівень власних доходів. Для нівелювання зазначеного ефекту варто розширити пошук додаткових механізмів забезпечення функціонування ПДВ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанню реформування ПДВ присвячено праці Єфименко Т. [3], Парнюка В. [4], Мельника В. [5], Луїної І. [6], Затонацької Т. [7], Тропіної В. [8], Соколовської А. [9], Зварич О. [10], Карліна М. [11]. Слушний для України підхід щодо модифікації загального податкового навантаження запропоновано Вишневським В. та Липницьким Д. [12]. Вагомий внесок у дослідження питання реформування ПДВ зробили зарубіжні вчені Фаріді Н. і Саркер Т. (Faridy & Sarker, 2011) [13], Хакім Р. (Hakim, 2008) [14], Бай Б. та Стром Б. (Baye & Strom, 2003) [15], у працях яких проаналізовано позитивні й негативні наслідки реформування податку. При цьому йдеться переважно про збереження номінальної ставки в розмірі 20% та можливу незначну диференціацію ставок для соціально важливих товарів, щоб не ускладнювати адміністрування податку. З огляду на високі показники податкового навантаження з ПДВ на домогосподарства в Україні є потреба в удосконаленні механізму оподаткування цим податком задля зниження рівня зазначеного податкового навантаження, але за умови збереження фіскальної та посилення стимулюючої функцій ПДВ.

Мета статті – дослідження можливостей імітаційного моделювання динаміки зростання надходжень від ПДВ за використання механізму адресної допомоги домогосподарствам з метою підвищення рівня розвитку людського потенціалу.

Основні результати дослідження. Розглянемо можливості імітаційного моделювання для обґрунтування ймовірних змін у інвестиційній активності вітчизняного економічного середовища, а також у базі оподаткування ПДВ при наданні соціальної допомоги домогосподарствам із середнім і низьким рівнями доходів за рахунок частини коштів, отриманих від ПДВ.

Вважатимемо, що приймається такий механізм: частина ПДВ, сплаченого домогосподарствами при закупівлі соціально значущих товарів і послуг, умовно резервується в загальному фонді або акумулюється на окремому рахунку в спеціальному фонді Державного бюджету України та через окрему процедуру надалі використовується у вигляді адресної допомоги домогосподарствам із низьким рівнем доходів. У обох випадках обсяг коштів загального фонду Держбюджету, котрі можуть використовуватися як видатки, передбачені бюджетом на інші цілі, ніж на адресну допомогу, зменшуються. Питання в тім, чи дадуть змогу кошти, витрачені на адресну допомогу, з часом збільшити надходження від ПДВ таким чином, щоб обсяг видатків на інші цілі досягнув попереднього значення. Припустимо також, що економічне середовище представлено сукупністю

галузей економіки, у яких створюється нова валова додана вартість. Завдання полягає в тому, щоб із врахуванням відмінностей економічних показників згаданих галузей дослідити вплив механізму переспрямування коштів ПДВ на інвестиційну активність у цих галузях, обсяги їх виробництва та реалізації товарів і послуг, а також базу оподаткування й, відповідно, надходження до бюджету.

Метою розрахунків є встановлення тривалості часового проміжку, протягом якого буде відновлено та збільшено розмір платежів до бюджету і компенсовано початкове зменшення видатків на інші, ніж адресна допомога, цілі загального фонду бюджету в результаті застосування запропонованого механізму адресної допомоги.

Для уможливлення імітаційного моделювання введемо певні припущення. 1. Податкове навантаження на певну галузь економіки розраховується як відношення повної суми сплаченого ПДВ до створеної галуззю валової доданої вартості за визначений період. 2. Із надходженням адресної допомоги до домогосподарств із невисокими доходами вони витрачають її на свої потреби саме в тій сфері, якої стосується адресна допомога (потреби в послугах і товарах житлово-комунального господарства, охорони здоров'я, освіти, транспорту і зв'язку, будівництва тощо). 3. Зростання витрат домогосподарств зумовлює збільшення попиту на продукцію зазначених галузей, що забезпечує останніх додатковими коштами, які інвестуються в розширення виробництва, причому зовнішні фінансові джерела інвестування не залучаються. 4. Розширення виробництва та збільшення обсягу реалізації продукції будь-якої з галузей не приводить до зміни цін на її продукцію. 5. Кожна галузь економіки має господарський цикл певної тривалості, протягом якого інвестовані кошти індукують додатковий обсяг валової доданої вартості, створюваної галуззю. 6. При розгляді господарських циклів ураховуються інфляційні процеси, що призводять до знецінення коштів.

У разі прийняття наведених припущень можливе створення алгоритму часового розрахунку податкових надходжень до бюджету від певної галузі. Далі викладемо зміст цього алгоритму.

Галузь має певну початкову інвестицію (I_0). Наприкінці нульового виробничого циклу створюється валова додана вартість (W_0), з якої сплачується сума податкових платежів (D_0). У результаті збільшення обсягів виробництва і продажу на останній фазі циклу обсяг інвестиційних коштів (I_1) інвестується в наступний цикл виробництва, а в розпорядженні галузі залишається деяка сума коштів (W_{00}). Аналогічно наприкінці першого виробничого циклу створюється валова додана вартість (W_1), з якої сплачується сума податкових платежів (D_1); частина коштів (I_2) інвестується у другий цикл виробництва; у розпорядженні галузі залишається певна сума коштів (W_{01}) і т. д.

<p>Вважатимемо, що тривалість циклу стосовно трансформаційних макроекономічних процесів є незначною, тож у будь-якому i-му циклі всі зазначені суми можуть бути пов'язані лінійними рівняннями балансу:</p> $W_i = D_i + I_{i+1} + W_{0i} \quad (1)$
<p>Тоді, з урахуванням зроблених припущень, у базовому варіанті сценарію (податкове навантаження залишається незмінним) ситуація виглядатиме таким чином. Нехай інвестиції $I_0 = 0$. Наприкінці циклу податкові надходження до бюджету становлять $D_0 = W_0 \cdot \eta$, у розпорядженні галузі залишається W_{00} коштів, величина яких визначається з рівняння (1). Аналогічно виглядає ситуація й для подальших циклів.</p>
<p>Якщо використовувати метод підрахунку за зростаючим підсумком, то загальна сума податків у n-циклі буде визначатися таким чином:</p> $D = W_0 \cdot \eta \cdot n \quad (2)$
<p>У разі впровадження механізму використання частини ПДВ на адресну допомогу галузь отримує додаткові кошти, які інвестуються в розширення виробництва, що сприяє збільшенню валової доданої вартості. У цьому випадку ця вартість в i-му циклі розраховуватиметься за формулою (3):</p> $W_i = W_{i-1} + \Delta W_i \quad (3)$ <p>Суми відрхувань до бюджету (D_i) обчислюватимуться відповідно до рівняння:</p> $D_i = W_i \cdot \eta \quad (4)$
<p>Дослідімо процес приросту валової доданої вартості в i-у циклі (ΔW_i) в умовах збільшення попиту. Вважаємо, що в розширення виробництва вкладається не весь приріст валової доданої</p>

<p>вартості, а певна його частина, пов'язана із розширенням попиту. Отже, інвестиції i-го господарського обороту залежать від величини відносного розширення попиту $\Delta\gamma$, рівня податкового навантаження η і валової доданої вартості попереднього періоду:</p> $I_i = W_{i-1} \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \quad (5)$ <p>Ключовим моментом для побудови моделі є встановлення взаємозв'язку між величиною інвестиції та приростом обсягів виробництва. Зрозуміло, що це великою мірою залежатиме від ефективності господарювання певної галузі. Вважатимемо, що інвестиції I_i після завершення циклу дають новий приріст валової доданої вартості ΔW_i, котрий визначимо як:</p> $\Delta W_i = I_i \cdot (1+\mu R), \quad (6)$ <p>де R – рентабельність галузі, μ – деякий ваговий множник, що може набувати значень від 0 до 1 і характеризує частку рентабельних підприємств галузі.</p> <p>Урахувавши тепер (3), (5) і (6), отримаємо рекурентне співвідношення для величини галузевих інвестицій у кожному циклі:</p> $I_i = [W_{i-2} + I_{i-1} \cdot (1+\mu R)] \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta).$ <p>Зокрема інвестиція першого господарського обороту дорівнює:</p> $I_1 = W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta).$
<p>Для другого циклу матимемо:</p> $I_2 = [W_0 + W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)] \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) = W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot [1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)].$ <p>Відповідно, для третього циклу отримаємо:</p> $I_3 = [W_1 + I_2 \cdot (1+\mu R)] \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) = [W_0 + \Delta W_1 + W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot [1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)]] \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) = [W_0 + W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R) + W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot [1 + (\Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R))] \cdot (1+\mu R)] \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) = W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot [1 + (\Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R))^2]$ <p>і так далі.</p> <p>У загальному вигляді для i-го циклу обсяг інвестування визначатиметься таким чином:</p> $I_i = W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot [1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)]^{i-1}. \quad (7)$ <p>Підставивши (7) у (6), одержимо формулу для визначення величини приросту валової доданої вартості в i-у циклі:</p> $\Delta W_i = I_i \cdot (1+\mu R) = W_0 \cdot \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R) \cdot [1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)]^{i-1}$ <p>або, зробивши перепозначення $\alpha = \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)$, матимемо:</p> $\Delta W_i = I_i \cdot (1+\mu R) = W_0 \cdot \alpha \cdot [1 + \alpha]^{i-1}.$
<p>Виведемо формулу розрахунку обсягу валової доданої вартості в будь-якому із господарських циклів:</p> $W_1 = W_0 + W_0 \cdot \alpha = W_0 (1 + \alpha)$ $W_2 = W_0 (1 + \alpha) + W_0 \cdot \alpha \cdot (1 + \alpha) = W_0 (1 + \alpha)^2$ $W_3 = W_2 + W_0 \cdot \alpha \cdot (1 + \alpha)^2 = W_0 (1 + \alpha)^2 + W_0 \cdot \alpha \cdot (1 + \alpha)^2 = W_0 \cdot [1 + \alpha]^3 \text{ і т. д.}$ <p>Отже, у загальному випадку</p> $W_i = W_{i-1} + W_0 \cdot \alpha \cdot [1 + \alpha]^{i-1} = W_0 \cdot [1 + \alpha]^i = W_0 \cdot [1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)]^i. \quad (8)$ <p>Податкові надходження до бюджету в i-у циклі становитимуть:</p> $D_i = W_0 \cdot (\eta - \Delta\eta) \cdot [1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)]^i. \quad (9)$
<p>Тут $W_0 \cdot (\eta - \Delta\eta)$ – початкова величина зменшених податкових надходжень до загального фонду за рахунок резервування частини коштів на забезпечення адресної допомоги.</p>

Обчислимо сумарні доходи бюджету за n майбутніх періодів, зважаючи на те, що порівняння слід робити у цінах базового періоду, оскільки ефективність цих надходжень у довгостроковій перспективі залежить від ступеня знецінення доходів унаслідок дії часового та інфляційного фак-

торів. Розраховуватимемо теперішню вартість величин D_i як вартість, приведену до моменту часу, коли відбулося зниження рівня податкового навантаження. Зауважимо, що теперішня вартість однієї грошової одиниці розраховується за формулою на основі складних відсотків.

<p>У довгострокових фінансових операціях також ураховують процес інфляції, оскільки він зумовлює падіння реальної купівельної спроможності грошей. Інфляція за період часу від t_1 до t_2 характеризується такими показниками, як індекс інфляції $H(t_1, t_2)$ і темп інфляції $h(t_1, t_2)$, причому $H(t_1, t_2) = 1 + h(t_1, t_2)$.</p> <p>Нехай h – очікуваний темп інфляції за базовий період, тоді дисконтована одна грошова одиниця з урахуванням інфляції становитиме:</p> $PV = \frac{1}{(1+j)^t}, \text{ де } 1+j = \frac{1+r}{1+h}, \text{ тобто } j = \frac{r-h}{1+h}.$ <p>Беручи до уваги процентну ставку та рівень інфляції, дисконтовану вартість бюджетних надходжень можна визначити за формулою:</p> $PV(D_i) = D_i \cdot \left(\frac{1+r}{1+h}\right)^{-i}.$ <p>Підсумувавши бюджетні надходження за i від 0 до n отримаємо їх вартість за n періодів:</p> $PV(D) = \sum_{i=0}^n D_i \cdot \left(\frac{1+h}{1+r}\right)^i,$ <p>де D_i обчислюється за формулами (2) або (9) відповідно до моделі діяльності галузі. Зокрема дисконтована вартість бюджетних надходжень за n періодів за незмінної ставки податкового навантаження становитиме:</p> $PV(D) = W_0 \cdot \eta \cdot \sum_{i=0}^n \left(\frac{1+h}{1+r}\right)^i. \quad (10)$ <p>А в разі відносного зростання попиту $\Delta\gamma$ матимемо:</p> $D_i = W_0 \cdot (\eta - \Delta\eta) \cdot \sum_{i=0}^n \left[\left(\frac{1+h}{1+r}\right)^i \cdot \{1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1+\mu R)\}^i\right]. \quad (11)$
--

Визначимо умови, за яких розширення бази оподаткування може через певний час забезпечити збільшення платежів до бюджету та компенсацію доходів загального фонду Держбюджету завдяки застосуванню механізму перерозподілу ПДВ. Для цього порівнюємо дисконтовані величини бюджетних надходжень за n періодів для двох варіантів, які описано формулами (10) і (11).

Якщо число господарських оборотів n таке, що виконується нерівність

$$W_0 \cdot \eta \cdot \sum_{i=0}^n \left(\frac{1+h}{1+r} \right)^i \leq W_0 \cdot (\eta - \Delta\eta) \cdot \sum_{i=0}^n \left[\left(\frac{1+h}{1+r} \right)^i \cdot \{1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1 + \mu R)\} \right]^i,$$

тоді до загального фонду бюджету надійде сума не менша за ту, яку б отримали не використовуючи механізм перерозподілу ПДВ. Отже, у разі виконання нерівності

$$\eta \cdot \sum_{i=0}^n \left(\frac{1+h}{1+r} \right)^i \leq (\eta - \Delta\eta) \cdot \sum_{i=0}^n \left[\left(\frac{1+h}{1+r} \right)^i \cdot \{1 + \Delta\gamma \cdot (1-\eta) \cdot (1 + \mu R)\} \right]^i \quad (12)$$

досягається вимога надходження до загального фонду бюджету коштів від ПДВ у попередньому обсязі (без урахування тих коштів, що були витрачено на запровадження механізму перерозподілу ПДВ через адресну допомогу).

Таким чином можна оцінити, скільки господарських циклів знадобиться для того, аби до загального фонду бюджету надійшла та сума доходів, у якій враховувалися б зарезервовані на адресну допомогу кошти.

Апробуємо модель на прикладі функціонування однієї із соціально важливих галузей економічної діяльності в Україні – транспорту і зв'язку. Дані, необхідні для розрахунків дієвості інвестицій завдяки наданій адресній допомозі в галузі транспорту та зв'язку, наведено в табл. 1.

Результати дослідження представлено в табл. 2 та на рис.

Як видно із табл. 2, у галузі транспорту і зв'язку відновлення 10%-го зменшення обсягу бюджетних видатків унаслідок формування адресної допомоги за рахунок галузевих надходжень ПДВ починається за умови дії параметрів моделі, викладеній у табл. 1, уже через 8 місяців.

Результати розрахунків свідчать, що резервування частини коштів, отриманих від ПДВ галузі транспорту та зв'язку, на потреби адресної допомоги спочатку зменшило обсяг бюджетних коштів загального фонду, які можуть використо-

уватися на інші цілі, ніж адресна допомога. Оскільки виробництво є розширеним і база оподаткування завдяки розширенню забезпеченого адресною допомогою попиту та наступного інвестування зростає, загальна сума податкових надходжень у варіанті зі знизеним податковим навантаженням із часом наближається до суми надходжень за незмінного податкового навантаження. Урахування конкретних параметрів, які характеризують ефективність господарювання в галузі транспорту і зв'язку, дозволяє визначити час, протягом якого відновлюється обсяг бюджетних коштів, що може використовуватися на інші, ніж адресна допомога, цілі. Він становить приблизно 8 місяців.

Висновок. Модельні розрахунки на прикладі галузі транспорту і зв'язку показали, що відновлення зменшення обсягу бюджетних видатків унаслідок

формування адресної допомоги за рахунок галузевих надходжень ПДВ на 10%, починається, за параметрами запропонованої імітаційної моделі, через 8 місяців. Таким чином, застосування запропонованої авторами імітаційної моделі дає змогу визначити, що в умовах українського економічного середовища резервування в загальному фонді державного бюджету частини коштів, одержаних як надходження від ПДВ, для формування адресної допомоги біднішим верствам населення, може підвищувати

Таблиця 1

Вихідні дані для імітаційного моделювання зростання надходжень від ПДВ за використання механізму адресної допомоги домогосподарствам (в економічних умовах 2011 року)

η	$\Delta\eta$	$\eta - \Delta\eta$	h	r	$(1+h)/(1+r)$	R	μ	$\Delta\gamma$
0,135	0,0135	0,1215	0,0038	0,0065	0,9974	0,075	0,368	0,03

Джерело: Розраховано і складено авторами

Використовуючи дані табл. 1 та формулу (12), нами визначено динаміку розрахункових значень коефіцієнта податкових надходжень ПДВ (в умовних одиницях) від галузі транспорту і зв'язку за зростаючим підсумком за чинного порядку мобілізації надходжень податковою службою та за умови впровадження механізму адресної допомоги, який дозволяє розширити попит і забезпечити інвестування частини отриманих додаткових коштів у розширення виробництва.

Таблиця 2

Розрахунок динаміки відновлення бюджетних надходжень за використанні механізму адресної допомоги домогосподарствам (в економічних умовах 2011 року)

Місяць (№ з/п)	Надходження (в одиницях W_0)	
	Базові надходження	Надходження при застосуванні механізму адресної допомоги
0	0,13	0,12
1	0,27	0,24
2	0,45	0,37
6	0,94	0,91
8	1,21	1,21
10	1,46	1,52
11	1,59	1,68
12	1,72	1,85
14	1,98	2,2
18	2,51	2,95
20	2,76	3,35
22	3,02	3,78

Джерело: Розраховано і складено авторами

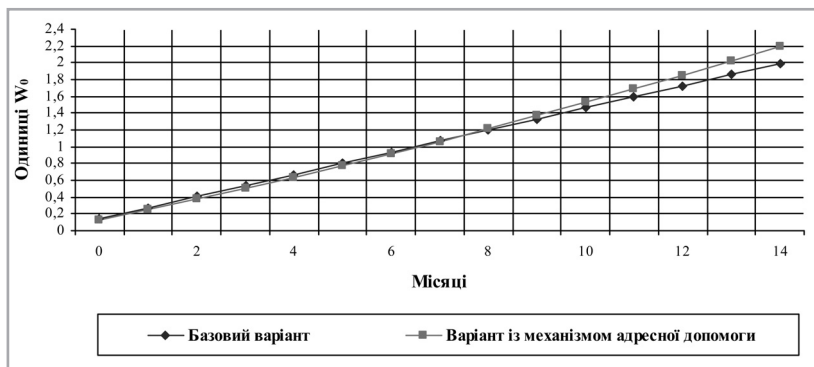

Рис. Динаміка бюджетних надходжень ПДВ від галузі транспорту і зв'язку в двох порівняльних варіантах економічних умов 2011 року (в одиницях W_0)

Джерело: Складено авторами

попит на товари і послуги соціально важливих галузей економіки, стимулювати їх інвестиційну активність, зумовлювати зміну обсягів виробництва та реалізації товарів і послуг, бази оподаткування, а відтак збільшувати надходження до бюджету.

Література

1. Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні : Закон України від 27.03.2014 № 1166-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1166-18>
2. Відкритий лист Європейської Бізнес Асоціації щодо регулювання фармацевтичної сфери і подальшої ефективної взаємодії нового Уряду України та міжнародної фармацевтичної бізнес-спільноти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eba.com.ua/uk/information-support/eba-news/important/item/12867-2014-4-16-1121/12867-2014-4-16-1121>
3. Єфименко Т. І. Податки в інституційній системі сучасної економіки / Т. І. Єфименко; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – К. : Ін-т економіки та прогнозування, 2011. – 687 с.
4. Парнюк В. Регулююча функція податку на додану вартість / В. Парнюк // Економіка України. – 2007. – № 6. – С. 4–16.
5. Мельник В. М. Податкові важелі підтримки вітчизняних товаровиробників у посткризовий період: новачки Податкового кодексу / В. М. Мельник, Г. С. Мельничук // Фінанси України. – 2011. – № 8. – С. 51–58.
6. Луніна І. О. Ефективність оподаткування споживання в Україні / І. О. Луніна, Н. Б. Фролова // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 17–27.
7. Затонацька Т. Міжнародний досвід формування фіскальної політики у посткризовий період / Тетяна Затонацька, Олена Шиманська // Світ фінансів. – 2011. – № 3. – С. 138–147.
8. Тропіна В. Б. Фіскальне регулювання соціального розвитку суспільства / В. Б. Тропіна; НДФІ. – К. : НДФІ, 2008. – 368 с.
9. Соколовська, А. М. Дискусійні питання реформування ПДВ / А. М. Соколовська, В. О. Твардівич // Фінанси України. – 2011. – № 8. – С. 35–50.
10. Зварич О. В. Податкові надходження: методологія прогнозування : монографія / О. В. Зварич. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 443 с.
11. Карлін М. І. Шляхи реформування податкової системи України в посткризовий період / М. І. Карлін // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка. – 2010. – Вип. 14. – С. 16–23.

12. Вишневецький В. П. Оцінка можливості зниження податкового навантаження / В. П. Вишневецький, Д. В. Липницький // Фінанси України. – 2000. – № 1. – С. 93–105.

13. Faridy N. Who really pays Value Added Tax (VAT) in developing countries? Empirical evidence from Bangladesh [Electronic resource] / N. Faridy, T. Sarker. – Accessed mode : <http://www.ipedr.com/vol11/37-W00015.pdf>

14. Hakim R. Finding the Right VAT Rate [Electronic resource] / R. Hakim. – Accessed mode : <http://somo.nl/dossiers-en/economic-reform/tax-justice/tj/documents/finding-the-right-vat-rate>

15. Bye B. Welfare effects of VAT reforms: A general equilibrium analysis [Electronic resource] / B. Bye, B. Strom. – Accessed mode : <http://ideas.repec.org/p/ssb/dispa/343.html>

Стаття надійшла до редакції 19.04.2014

Reference

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2014). About Prevent Financial Disaster, and Creating Conditions for Economic Growth in Ukraine (The Law of Ukraine). *Official website*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1166-18> (in Ukr.).
2. European Business Association (2014). An open letter to the EBA for the regulation of the pharmaceutical sector and further effective interaction between the new government of Ukraine and the international pharmaceutical business community. *Official website*. Retrieved from <http://www.eba.com.ua/uk/information-support/eba-news/important/item/12867-2014-4-16-1121/12867-2014-4-16-1121>
3. Yefymenko, T. (2011). *Taxes in the institutional system of the modern economy*. Kyiv: Institute of Economics and Prediction of NAS of Ukraine (in Ukr.).
4. Parnyuk, V. (2007). The regulatory function of value added tax. *Ekonomika Ukrainy (Economy of Ukraine)*, 6, 4-16 (in Ukr.).
5. Melnyk, V., & Melnychuk, G. (2011). Tax instruments to support domestic producers in the post-crisis period: innovations Tax Code. *Finansy Ukrainy (Finance of Ukraine)*, 8, 51-58 (in Ukr.).
6. Lunina, I., & Frolova, N. (2007). The effectiveness of taxing consumption in Ukraine. *Finansy Ukrainy (Finance of Ukraine)*, 1, 17-27 (in Ukr.).
7. Zatonatska, T., & Shymanska, O. (2011). International experience in the formation of fiscal policy in the post-crisis period. *Svit finansiv (The World of Finance)*, 3, 138-147 (in Ukr.).
8. Tropina, V. (2008). *Fiscal regulation of social development*. Kyiv: The Financial Research Institute (in Ukr.).
9. Sokolovska, A., & Tvardiyevych, V. (2011). Discussions about reforming the VAT. *Finansy Ukrainy (Finance of Ukraine)*, 8, 35-50 (in Ukr.).
10. Zvanych, O. (2013). *Tax revenue: forecasting methodology*. Kyiv: Kyiv National University of Trade and Economics (in Ukr.).
11. Carlin, M. (2010). Ways of reforming the tax system of Ukraine in the post-crisis period. *Naukovi zapysky Natsionalnoho Universytetu «Ostrozka akademija»*. *Seria Ekonomika (Scientific Proceedings of the National University «Ostroh Academy»*. *Economics Series*), 14, 16-23 (in Ukr.).
12. Vishnevskiy, V., & Lypnyskiy, D. (2000). Assess the feasibility of reducing the tax burden. *Finansy Ukrainy (Finance of Ukraine)*, 1, 93-105 (in Ukr.).
13. Faridy, N., & Sarker, T. (2011). *Who really pays Value Added Tax (VAT) in developing countries? Empirical evidence from Bangladesh*. Retrieved from <http://www.ipedr.com/vol11/37-W00015.pdf>
14. Hakim, R. (2008). *Finding the Right VAT Rate*. Retrieved from <http://somo.nl/dossiers-en/economic-reform/tax-justice/tj/documents/finding-the-right-vat-rate>
15. Bye, B., & Strom, B. (2003). *Welfare effects of VAT reforms: A general equilibrium analysis*. Retrieved from <http://ideas.repec.org/p/ssb/dispa/343.html>

Received 19.04.2014

Щодо публікації наукових статей у фаховому журналі «Економічний часопис-XXI»

Шановні колеги!

«Економічний часопис-XXI» – визнаний в Україні та за кордоном науковий журнал, який заснований і видається Інститутом суспільної трансформації з 1996 року.

Журнал «Економічний часопис-XXI» входить до переліку фахових наукових видань з економічних та політичних наук (Постанова Президії ВАК України №1-05/З від 14.04.2010 р.).

Пропонуємо науковцям, викладачам, аспірантам, докторантам публікувати свої наукові статті та результати дисертаційних досліджень у науковому фаховому журналі «Економічний часопис-XXI».

Вимоги до наукових статей викладені в Інтернеті за лінком: <http://soskin.info/ea/avtory.html>